

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA**

Warszawa, dnia 15 maja 2015 r.

Druk nr 900

**MARSZAŁEK SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Zgodnie z art. 121 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mam zaszczyt przesłać Panu Marszałkowi do rozpatrzenia przez Senat uchwaloną przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na 92. posiedzeniu w dniu 15 maja 2015 r. ustawę

o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych oraz ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Z wyrazami szacunku

(-) Radosław Sikorski

U S T A W A

z dnia 15 maja 2015 r.

o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych oraz ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Art. 1. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.¹⁾) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:

„Art. 15a. 1. Ekshumacja zwłok i szczątków może być dokonana na podstawie decyzji wojewody właściwego ze względu na miejsce położenia grobu, wydanej na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, jeżeli w wyniku prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu działań ustalono lub powzięto podejrzenie, że pod istniejącym grobem, znajduje się miejsce spoczynku osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem lub represji totalitarnych, w okresie od 1944 r. do 1956 r.

2. Wniosek o ekshumację zawiera:

- 1) dane osób pochowanych w grobie oraz miejsce usytuowania grobu, wynikające z planu zagospodarowania cmentarza;
- 2) przesłanki uzasadniające potrzebę dokonania ekshumacji;
- 3) uzasadnienie.

3. W uzasadnionych przypadkach wojewoda w decyzji może orzec również o przeniesieniu zwłok i szczątków w inne miejsce. Przesłanki uzasadniające przeniesienie zwłok i szczątków w inne miejsce wskazuje się we wniosku.

4. Zwłoki i szczątki powinny być pochowane w tym samym grobie albo w innym grobie na tym samym cmentarzu. W przypadku braku możliwości pochowania zwłok i szczątków na tym samym cmentarzu z uwagi na brak miejsca

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 144, poz. 853, z 2012 r. poz. 951, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 1741.

lub zamknięcie cmentarza, zwłoki i szczątki mogą zostać pochowane na innym cmentarzu.

5. Stronami postępowania w sprawie ekshumacji są:

- 1) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 2) osoby uprawnione do pochowania zwłok.

6. Jeżeli na podstawie danych uzyskanych z rejestrów i ewidencji publicznych nie ma możliwości ustalenia osób, o których mowa w ust. 5 pkt 2, wojewoda ogłasza w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej o wszczęciu postępowania w sprawie ekshumacji.

7. Wydanie decyzji o ekshumacji poprzedza się, trwającymi nie dłużej niż 3 miesiące, rokowaniami z osobami uprawnionymi do pochowania zwłok, co do nowego miejsca pochówku lub budowy albo odtworzenia nagrobka, jeżeli został złożony wniosek o przeniesienie zwłok i szczątków. Z rokowań sporządza się protokół.

8. Jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia, o którym mowa w ust. 6, nie zgłosi się żadna z osób uprawnionych do pochowania zwłok, wojewoda określa nowe miejsce pochówku lub budowy albo odtworzenia nagrobka.

9. Koszt ekshumacji, przeniesienia zwłok i szczątków, wykupu nowego miejsca pochówku oraz budowy albo odtworzenia nagrobka, odpowiadającego istniejącym, ponosi wojewoda.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. Nr 39, poz. 311, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Grobami wojennymi w rozumieniu ustawy są groby i miejsca spoczynku:

- 1) poległych w walkach o niepodległość i zjednoczenie Państwa Polskiego,
- 2) osób wojskowych, poległych lub zmarłych z powodu działań wojennych, bez względu na narodowość,
- 3) sióstr miłosierdzia i wszystkich osób, które, wykonując zlecone im czynności przy jakiegokolwiek formacji wojskowej, poległy lub zmarły z powodu działań wojennych,

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1959 r. Nr 11, poz. 62, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2005 r. Nr 169, poz. 1420 i Nr 175, poz. 1462 oraz z 2006 r. Nr 144, poz. 1041.

- 4) jeńców wojennych i osób internowanych,
 - 5) uchodźców z 1915 r.,
 - 6) osób wojskowych i cywilnych, bez względu na ich narodowość, które straciły życie wskutek represji okupanta niemieckiego albo sowieckiego od dnia 1 września 1939 r.,
 - 7) ofiar niemieckich i sowieckich obozów, w tym cmentarzyska ich prochów,
 - 8) osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem i represji totalitarnych w okresie od 1944 r. do 1956 r.”;
- 2) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Koszty budowy i utrzymywania, w tym remontów, grobów i cmentarzy wojennych są ponoszone ze środków budżetu państwa.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2014 r. poz. 1075) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) poszukiwanie miejsc spoczynku osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem lub represji totalitarnych w okresie od 1944 r. do 1956 r.”;
- 2) w art. 53 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
„8) prowadzi prace poszukiwawcze lub badania naukowe w zakresie poszukiwania miejsc spoczynku osób, które straciły życie wskutek walki z narzuconym systemem lub wskutek represji totalitarnych w okresie od 1944 r. do 1956 r.”;
- 3) w rozdziale 6 po art. 53 dodaje się art. 53a i art. 53b w brzmieniu:
„Art. 53a. 1. Właściciel lub posiadacz nieruchomości, na której mają być prowadzone prace poszukiwawcze lub badania naukowe, o których mowa w art. 53 pkt 8, jest obowiązany udostępnić nieruchomość wykonawcy prac lub badań w celu ich przeprowadzenia.
2. Prowadzenie prac poszukiwawczych lub badań naukowych, o których mowa w art. 53 pkt 8, stanowi cel publiczny w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r. poz. 518, z późn. zm.³⁾).
3. W przypadku odmowy udostępnienia nieruchomości, o której mowa w ust. 1, starosta właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości, na wniosek

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 659, 805, 822, 906 i 1200.

Prezesa Instytutu Pamięci, może wydać decyzję nakazującą właścicielowi lub posiadaczowi udostępnienie nieruchomości, na czas niezbędny do przeprowadzenia prac poszukiwawczych lub badań naukowych, o których mowa w art. 53 pkt 8, jednak nie dłuższy niż 9 miesięcy od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

4. Do decyzji, o której mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio art. 124 ust. 4–7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

5. Za szkody wyrządzone w związku z prowadzeniem prac poszukiwawczych lub badań naukowych, o których mowa w art. 53 pkt 8, przysługuje odszkodowanie.

6. Do ustalenia wysokości i wypłacenia odszkodowania, o którym mowa w ust. 5, stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce nieruchomościami.

Art. 53b. 1. W przypadku konieczności przeprowadzenia badań archeologicznych w miejscu objętym pracami poszukiwawczymi, o których mowa w art. 53 pkt 8, do pozwoleń i prowadzenia tych badań stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 oraz z 2015 r. poz. 397).

2. W przypadku odkrycia podczas badań archeologicznych w miejscu objętym pracami poszukiwawczymi, o których mowa w art. 53 pkt 8, zwłok lub szczątków ludzkich, oprócz prokuratora należy powiadomić również prokuratora Instytutu Pamięci.”.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

MARSZAŁEK SEJMU

(-) Radosław Sikorski

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
